

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1209
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.1.2024/37
Karar Numarası : 2024/13
Başvuran : İ. B.
Başvuran Vekili : -
Adres : Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; başvuranın bulunduğu ceza infaz kurumundaki fiziki şartlarla ilgili şikâyetlerine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuranlar başvuru dilekçesinde özetle;

a. Tutuklu olarak bulunduğu Kurumda bulunduğu koğuşa Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu (ACEP) E-Görüş Projesi kapsamında bir kabin yerleştirildiğini,

b. Kabinin büyük boyutlarda olduğunu, ceza infaz kurumu yapısına uygun olmadığını ve ortak yaşam alanlarını daralttığını, kabinde ses yalıtımı olmadığı için yapılan görüşmelerin koğuşa duyulabileceğini bu nedenle mahremiyeti sağlamadığını,

c. Tüm bu sebeplerle mevcut kabinin koğuş tipine uygun boyutlarda yeniden tasarlanmasını ya da koğuş dışına çıkarılarak koridorlara yerleştirilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından Kurumumuza sunulan yazılı görüşte özetle;

a. ACEP Projesi kapsamında tüm ceza infaz kurumlarına uygulamayı yaygınlaştırma çalışmalarının başlatıldığı, başvuranın da barındırıldığı Kurumda yaygınlaştırma çalışmaları kapsamında kurulumların devam ettiği,

b. Ceza infaz kurumlarının inşa aşamasında ve sonrasında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararlarında belirtmiş olduğu minimum ceza infaz kurumu standartlarının göz önünde bulundurulduğu, söz konusu proje kapsamında yapılan kurulum işlemleri esnasında da bahse konu standartlara göre işlem tesis edildiği, kabin ve cihaz kurulumları hakkında ülke genelinde bulunan tüm ceza infaz kurumlarında aynı standartların uygulandığı,

c. ACEP Projesi ile hükümlülerin personel tarafından oda ve koğuş dışına çıkartılması suretiyle yürütülen çeşitli hizmetlerin, daha hızlı bir biçimde gerçekleştirilmesinin hedeflendiği, hükümlü ve tutukluların görüntülü ve sesli görüşmenin yanı sıra sayım ve kantin siparişi gibi birçok uygulamayı da söz konusu cihazdan gerçekleştirebileceği,

ç. Söz konusu kabinlerde hükümlü ve tutukluların görüşme ve diğer işlemleri gerçekleştirmeleri esnasında

gerek ses izolasyonu gerekse diğer hususlara ilişkin olarak güvenlik önlemlerinin alındığı ve bu konulara ilişkin olarak geliştirmelerin de devam ettiği hususları ifade edilmiştir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı sunulan yazılı görüşünde başvuran, başvuru dilekçesindeki iddialarını tekrarlamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve üçüncü fıkrası şöyledir: "*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)*"

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. Mezkûr Yönetmelik'in 65'inci maddesine göre; "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabileceğinden, mahpuslar için bir cezaevindeki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT), 2.Genel Rapor [Inf (92) 3], para.44).

11. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), CPT standartlarına paralel biçimde, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerde kişi başına 4 metrekareyi standart olarak kabul etmektedir. Bununla beraber AİHM, kişi başına üç metrekareden daha az alan düşmesi durumunda aşırı kalabalığın kötü muamele teşkil edebilecek düzeyde kabul edilmesi gerektiği kanaatindedir (AİHM, *Ananyev ve Diğerleri/Rusya*, B.No: 42525/07, para. 145.). Genel anlamda AİHM'in kişisel alan eksikliği hususunda karar verirken dikkate aldığı kriterler şöyledir: her mahpusun koğuştaki ayrı bir uyku yeri olmalı, her mahpus en az üç metrekarelik taban alanına

sahip olmalı ve koşuşun genel yzeyi mahpusların mobilyalar arasında serbestçe hareket etmesine izin verecek şekilde olmalıdır (AİHM, *Ananyev ve Diğerleri/Rusya*, B.No: 42525/07, para. 148).

12. Başvuranın iddiası, bulunduğu koşuşa ACEP Projesi kapsamında yerleştirilen kabinin bzyk boyutlarda olduğunu ceza infaz kurumu yapısına uygun olmadığı ve ortak yaşam alanlarını daralttığı ve kabinde ses yalıtımı olmadığı için yapılan gürüşmelerin koşuşta duyulabileceğini bu nedenle mahremiyeti sağlanamayacağı yönündedir.

13. Söz konusu projenin ceza infaz kurumlarında teknolojinin imkânlarından faydalanılarak hükümlüler ve yakınları için kolaylaştırıcı uygulamalar öngördüğu değerlendirilmekle birlikte muhatap Kurumun cevabi yazısında; kabinlerin yerleştirilmesi sırasında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza İnfaz Alanındaki Tavsiye Kararlarında belirtmiş olduğu minimum ceza infaz kurumu standartlarının göz önünde bulundurulduğu ve mahremiyet ve güvenlik ile ilgili çalışmaların sürdüğu cevabından hareketle mezkûr başvuruda hak ihlaline varan bir uygulama olmadığı değerlendirilmektedir.

14. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvuranın iddiaları bakımından kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/01/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye